

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt roka — — 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

Prípravy.

Prípravy môžu byť všeliaké. Robia sa prípravy ku svatbe a robia sa prípravy aj ku pohrabu. Prítomne preriekneme o pripravách ku pohrabu. Tento pohrab vzbudí všestrannú sústrasť. Bo koho teraz stroja sa pochovať, to je krajine ten najvzáctnejší a najdrahší, bo je to ústava a neodvislosť vlasti, sú to práva ľudu, za ktoré tisíce a tisíce krvácali, donášali cez celé pokolenia neslýchané obete hmotné a krvavé, ako vidíme len preto, aby všetko toto hrbka sobeckých hrobárov pochovať mohla.

Áno, terajšia vláda a jej nezákonní ministri sú tí hrobári, čo sa stroja pochovať konštitúciu našej vlasti a do toho hrobu, čo jej vykopali, hotoví sú hodiť, ako bezcennú perepuť, všetky zákony snemom vynesené a všetky práva ľudu. Takto chystajú sa nezdarní synovia ku pohrabu svojho rodiča, len aby do očakávaného dedičstva čím skôr posadil sa mohli a takto nesvedomiti ministri odstrániť a pochovať chcú všetky prekážky, ktoré ich v nesvedomitom vladarení v krajine hatia.

Koalícia, spojené totiž opozicionálne strany parlamentu, všetko vynaložily na to, aby v krajine zákonné pomery panovaly a pokoj zavedený bol. Všetky návrhy však, aj tie najzákonnejšie a najvládnejšie, ktoré koalícia, ako väčšina snemu, buďto v adrese na kráľa, buďto kroz grófa Juliusa Andrásyho vo Viedni predostrela, boli odvrhnuté. Proti všetkým šlachetným snahám parlamentárnej väčšiny pracoval vo Viedni osobne i s jeho priateľmi potajomne a verejne barón Gejza Fejérváry, ministerpredseda nezákonnej vlády. To-

hoto muža s dobrým svedomím označiť teda možno ako pôvodcu všetkých tých nezákonností, ktoré v krajine panujú a všetkých útrap a celej biedy, akým vlasť naša snáď už v najbližšom čase vystavená bude.

Na pohoršenie je ale, že tých niekoľko ľudí, čo s nezákonnou vládou Fejérváryho držia, neustále obviňujú koalíciu, ako keby ona všetkému na príčine bola. Sú ľudia, čo hany kydajú na grófa Apponyho, iní zas tupia grófa Andrásyho a nachodia sa krátkozrakí, novopečení politici, ktorí s úľubou tvrdia, že mnohému kresťanská ľudová strana je na príčine. Oproti týmto rozličným mienkam ale, každý zdravého rozumu človek musí prísť k tomu presvedčeniu, že uzavretie, zavedenie pokoja a rozriešenie krízy krajinskej nikto neučmil nemožným, ako ministerpredseda barón Gejza Fejérváry.

Aj posledný kráľ, keď gróf Julius Andrásy čakal vo Viedni na rozhodnutie jeho veličenstva kráľa, vyesedával vo Viedni barón Gejza Fejérváry. Pred poslednou audienciou grófa Andrásyho, na audiencii bol pred Andrásyom barón Gejza Fejérváry u jeho veličenstva kráľa a výsledok namáhania grófa Andrásyho a koalície je známy. Jeho veličenstvo kráľ neprijal návrhy koalície, ačpráve tieto vzťahovali sa len na to najpotrebnejšie, boli teda v požiadavkách tie najmiernejšie a prečo? Lebo to barón Gejza Fejérváry prekazil.

Včul. keď sa zdá byť istým, že jeho veličenstvo kráľ nezdá sa byť náklonným k zavedeniu pokoja s koalíciou ďalej pojednávať, barón Gejza Fejérváry snaží sa politické dejište, aké si s jeho priateľmi vo Viedni ustlal, náležite vykoristiť. Cieľom týmto odcestoval do Viedne aj s ministrom

obchodu Ladislavom Vörösom a vzal sebou jeho radcu, žida Jozefa Vésziho (Weiss). Minister obchodu Ladislav Vörös mal vraj vo Viedni robotu v záležitosti zahraničných obchodných smlúv, ktoré včul bez vedomia a pričinenia uhorského snemu do života uvedú. Žid Jozef Vészi (Weiss) je pravá ruka baróna Gejzu Fejérváryho, ten mu dáva všetky politické a diplomatické rady a ten aj miesto neho píše, bo barón Gejza Fejérváry môže byť veľmi dobrý človek, zákonom ale a správe krajiny sa tolko rozumie ako sliepka pivu. Všetky spisobné práce vybavuje teda miesto ministrapredseda žid Jozef Vészi (Weiss). Toto tiež veľmi označuje našeho ministrapredseda baróna Fejérváryho. To jedno je teda prirodzená vec, že kde sa nachodí barón Gejza Fejérváry, tam vždy musí byť aj jeho rozum, žid Jozef Vészi (Weiss), na audienciu on síce neide, ku audienciám ale musí starého generála pripraviť žid Jozef Vészi (Weiss). V sobotu dňa 10. februára bol br. Gejza Fejérváry na takejto audiencii u kráľa. Audiencia trvala dlho, skoro dve hodiny. Ministerpredseda predniesol jeho veličenstvu kráľovi svoje predlohy, ako mu ich v ministerskej porade zostavili. Nad týmito predlohami sa kráľ v sobotu ešte nerozhodnul. Barón Gejza Fejérváry po audiencii navštívil len rakúskeho ministrapredseda baróna Gautscha a svojho zafa ministra spoločných peňažných záležitostí baróna Buriana a o piatej hodine po obede navrátil sa s rýchlikom do Budapešte. O nedlho pravdepodobne zase pôjde do Viedne pre rozhodnutie kráľovské.

O predlohách, ktoré barón Fejérváry kráľovi predostrel, nevie sa nič istého. Nemožno ani to vedieť, v akom smysle sa jeho veličenstvo kráľ na tieto predlohy rozhodne. Z predznakov dá sa však zatvárať na to, že barón Gejza Fejérváry s jeho poslednými predlohami zničiť chce konštitúciu Uhorska a zaviesť chce absolutismus.

Barón Gejza Fejérváry a jeho ministri boja sa snemu, bo sú dľa konštitúcie za všetky jejich skutky tomuto zodpovední. Aby teda tejto zodpovednosti vyhli a prekazili to, aby proti nim zavedené obžaloby prevedené boly, tiež aby si aj bez všetkej zodpovednosti s krajinským majetkom dľa ľubovôle ďalej šafáril mohli, dajú si na tom záležať, aby terajší snem rozpustený bol bez toho, žeby dľa zákonov nové volby behom troch mesiacov vypísané byť musely. Jestli sa teda v

tomto smysle rozhodne kráľ, snem terajší, ktorý i tak jednostajne odročený býva, bude rozpustený a barón Gejza Fejérváry bude si aj s jeho ministrami panovať ďalej. Krajina miesto konštitúcie bude mať absolutismus, ako sme ho kedysi mali, keď panovali u nás všeliakí českí verklikári. Lenže títo verklikári, medzi ktorými nachodilo sa viacej poriadnejších ľudí, ako ich má chýrna Fejérváryho strana pokroku, k jejich najväčšej žalosti museli aj s verklikami prvej za hranicu Uhorska ísť, ako jim milo bolo. Preto máme nádej, že ich aj barón Gejza Fejérváry — keďby aj na čas zaviedol absolutismus — len skoro nasledovať bude.

Proti ďalšiemu nezákonnému pokračovaniu Fejérváryho vlády chystá sa ostatne aj koalícia. Uzavreno je, že proti tomuto novému a neslýchanému napadnutiu krajinskej konštitúcie všetky politické stránky koalície ešte behom tohoto mesiaca vydržiavať budú ľudové shromaždenia, v ktorých sa proti týmto novým nezákonnostiam protestovať bude. Nezákonná vláda ale v tomto páde nepríde do rozpakov. Ako už absolutistická vláda, ktorá si zákony krajinské ani za mak nevšímá, ku shromaždeniam kroz vrchnosti verejnej správy nedá povolenia, alebo jestli sa dakde s povolením vrchnosti vydržiavať bude také ľudové shromaždenie, tak prítomný tam bude zastupiteľ vlády a ten proti uzavretiam shromaždenia vyzdvihne protest, a minister Kristóffy zruší každé uzavretie vláde neprijemné. Aj na to ráta vláda baróna Gejzu Fejérváryho, že jestli snem rozpustený a absolutismus zavedený bude, krajinskí vyslancovia ztratia immunitu a následkom toho na shromaždeniach nebudú môcť slobodne hovoriť a keď to urobia, absolutistická vláda lapíť a zatvoríť dá koho chce. Na pomoci jej pri tom budú žandári. Sú to teda pekné výhlady. Všetko toto ale ďakovať musíme liberalizmu. Liberalismus znivočil krajinu mravne a hmotne. Včul keď padnul, aby ho k novému životu vzkriesili, poslali nám z Viedne baróna Gejzu Fejérváryho, ponevác ho ale ani tento poriadnym spôsobom na nohy postaviť nemôže, obetujú mu konštitúciu krajiny a blaho millionov pokojných občanov. Tejto hroznej obety nezaslúži liberalismus, najmenej ale zaslúži jej nešťastnej ruky ministrapredseda barón Gejza Fejérváry.

Ku pohrabu konštitúcie robí teda prípravy

nezákonná vláda. Dňa 15. februára má byť snem rozpustený, aby v krajine zavedený bol absolutizmus. Bodaj by čím skorej vyplnilo sa na Fejervárym to staré porekadlo: «Kto druhému jamu kope, sám do nej padá».

Odpoveď na odpoveď Jánovi Trubínyimu.

Rozbehnul sa luteránsky «Týždenník» aby dal odpoveď na otvorený list krajinského vyslanca Jána Trubínyiho. Poneváž spomenutý otvorený list uverejnený bol aj v «Kresfane», treba nám zaoberať sa aj s odpoveďou, ktorú dáva naň luteránsky «Týždenník».

Začiatkom článku píše luteránsky «Týždenník», že sa pán Trubínyi umýva, bo sa vraj ošpinil tým, že opustil Slovákov. Nehanebná lož je, že Trubínyi opustil voličov svojho volebného okresu, teda Slovákov. Kto čítal jeho otvorený list, ten sa mohol presvedčiť o tom, že Ján Trubínyi, ako vyslanec, práve je za svoj okres a za každého jednotlivého, čo sa k nemu obráti. Lže teda luteránsky «Týždenník» a to zlomyselne, keď o Trubínyim protivné píše.

Áby toto cigáňstvo peknejšie vyzeralo, hodil na seba luteránsky «Týždenník» farizejský kenienok a píše bez očíve: Keby povedal (Trubínyi) úprimne a po kresťansky. Voličia moji, odpusťte mi, zbraň som chytil proti mojej vlastnej krvi, proti slovenčine, odpusťte mi. Či to nenie neslýchané cigáňstvo, že Trubínyi zbraň chytil proti slovenčine? Za toto nezbedné cigáňstvo má ale Trubínyi o odpustenie po kresťansky prosiť. Voličia jeho by mu snáď odpustili, za ablegáta by ho ale ani vtedy už viacej nevyvolili. Kto slýchal kedy takéto nehanebné farizejstvo? Kto zo stupavských voličov dal mandát luteránskeму «Týždenníku», aby v mene jejich tak nehanebne písal? My sme však presvedčení o tom, že voličia stupavského okresu nahliadnu konečne nehanebné luhany luteránskeho «Slov. Týždenníka» a nedajú sa ďalej balamútiť a klamať.

Neľúbi sa luteránskeму «Týždenníku», že sa Trubínyi ná sneme aj za slovenčinu obráti a aj to bude žiadať, aby sa katechizmus a náboženstvo v školách po slovensky učilo. Veľmi podozrelá je to vec, že sa luteránsky «Týždenník» s úľubou s tým zaoberá v akej reči sa v katolíckych školách náboženstvo má vyučovať. Náboženstvo mu je privátna vec. Jestli mu ale náboženstvo nenie privátna vec, nech si sám vezme do ruky ten mnoho spomínaný katechizmus, z toho sa naučí ako nesmie luhaf, pravdu prekrucovať, bližným svojim na cti ubližovať, o kňazstve či katolíckom, či luteránskom písať, ľud balamútiť a nehanebne klamať.

Trubínyiho ústa hovoria, že je dobrý Slováč, skutky ale jeho iné tvrdia. No to sú už ozaj hrozné skutky! Predtým sa volal *Trúba* a premenil si meno na Trubínyiho. Kto to však povedal luteránskeму «Týždenníku», že sa pán Trubínyi volakedy Trúba volal? Videl on jeho krstný list? Jako sa ale volal volakedy ten hlavný bube-

ník luteránskeho «Slovenského Týždenníka»? A hlavný protektor luteránskeho «Týždenníka», minister Jozef Kristóffy si tiež meno reparoval a luteránsky «Týždenník» sa nad tým nepozastavuje. Vyhadzujú sa ale Trubínyimu aj iné zlé skutky na oči. Medzi iným, že sa nezapísal za roduvernýck slovenských kňazov na stoličnom výbore. Trubínyi dokázal v jeho otvorenom liste, že on na tomto stoličnom výbore nebol. Keby tam ale bol býval, či by sa bol mohol zaujať za Ferdiša Jurigu, ktorý ho a nesčíslných iných kňazov neslýchaným spôsobom, pri každej príležitosti verejne napáda? Veď Ferdiš Juriga má svoje «Blahozvestovanie», nech sa týmto bráni.

Medzi iné zlé skutky Trubínyiho rátajú aj to, že je on v koalícii. Toto je ozaj veľký hriech! Či sa mal snáď spojiť s červenými socialdemokratmi? Pravda, keby sa Trubínyi objímal s Kubom Izraelom, s Kubom Weltnerom alebo s Bokányim, to by sa luteránskeму «Týždenníku» lepšie páčilo, bo sa on s týmito páni pokradomky objíma. Trubínyi je vraj verejne Slováč, za chrbtom ľudu je za madarizáciu. Luteránsky «Týždenník» ukazuje sa verejne, že bojuje za práva utlačeného ľudu, za chrbtom ľudu spája sa s tými najväčšími nepriateľmi ľudu, s internacionálnymi socialdemokratmi, ktorí bojujú proti tým najsvätejším pokladom ľudu, ktorí bojujú proti križu, zapierajú kresťanskú vieru, nadávajú na cirkev a kňazstvo, špinia rodinný krb ľudu, verejne ohlasujú smilstvo a cudzoložstvo pod pekným názvom slobodnej lásky. S takouto čvargou spája sa za chrbtom ľudu luteránsky «Týždenník». Lež spája sa on ešte aj s nezákonnou vládou Fejerváryho. A táto vláda pozbavil chce krajinu všetkých konštitucionálnych práv, pozbavil chce teda všetkých práv, ešte aj tých prirodzených, utlačený ľud.

Ale veď dňa 15. októbra bolo ľudové shromaždenie vo *Štvrtku* za slovenčinu. Tam si žiadali slovenské školy, slovenské dopisy, listiny, úrady a súdy. Tam sa žiadaly práva slovenčiny. Pán Trubínyi tam ale nebol. Prečo? Zabúda tu luteránsky «Týždenník», že shromaždenie vo *Štvrtku* vydržovali isti páni práve proti Trubínyimu. Títo páni sa kapacitovať nedajú, darmo by im bol Trubínyi rečnil, muriň sa aj tým najfajnejším mydlom nedá na bielo umyť. K tomu ešte Trubínyi vyprostredkovať mal u slúžneho dovolenie, aby aj v *Zohore proti nemu* shromaždenie bolo. Toto je už detinská požiadavka.

Veď ale voličia nedajú na reči. Voličia hľadajú len na skutky. V záujme voličov, ba celého obecnstva kresťanského pohliadnime že na skutky toho orgánu, čo Trubínyiho tak prísne posudzuje. Že vraj «Týždenník» je luteránsky. Tak hovorí p. Trubínyi, kdežto vie veľmi dobre, že «Týždenník» je *všeobecne* (!) kresťanský, že do neho píšu i katolíci, a síce o mnoho lepší katolíci, ako je pán Trubínyi. Na týchto o mnoho lepších katolíkov sme ozaj neni zvedaví, videl z toho, čo píšu, akí sú to katolíci. My sa tu len so skutkami toho luteránskeho *všeobecne* kresťanského «Týždenníka» v krátkosti zaoberať ideme

Píše ten *všeobecne* kresťanský «Týždenník» luteránsky: «Čierne bandy v Orave. Biskupské dvere veriacim zatvorené. V Orave ozaj divné vetry dujú». Ktože sú

to tie čierne bandy dľa všeobecného kresťanstva luteránskeho «Týždenník»? *Liberálni a maďarónski kňazi*, ktorým z Námestova na inú stanicu preložený kaplán *Vendelín Húska* bol trňom v oku. Poneváž sa vyšším pánom neklaňal, sprisahali sa proti nemu. Sprisahali sa proti nemu žiarliví a závistní kňazia, docitovali si Rakovského a na Húska vyniesli výrok.

Prevelebné duchovenstvo Oravy! Vás, čo pracujete za ľud, znášate s ním núdzu a biedu, opovažuje sa luteránsky «Týždenník» vyhlasovať za **čierne bandy**, liberálov, maďarónov, za závistných a žiarlivých kňazov. Robí to ale ten «Týždenník», čo hovorí o sebe, že je on všeobecne kresťanského ducha. Prosíme seba toto dobre priklincovať, keď zas prídu do Oravy agenti týmto duchom všeobecného kresťanstva napáchnutí.

Oravským čiernym bandám sa vraj čierna práca podarila, píše *všeobecného kresťanstva luteránsky «Týždenník»* ďalej, kaplán Húska je preložený. — Preto všeobecne kresťanský «Týždenník» luteránsky napáda osvieteného pána biskupa spišského. Húska vraj zakladal katolícke spolky. Svojou neunavnou činnosťou v katolíckom kruhu námestovskom udržoval prevahu kresťanskú nad záplavou židovskou. (Ba ešte čo, katolícky kruh a záplava židovská.) Toto sa nepáčilo naším kňazom? Toto sa nepáčilo našemu biskupovi Párvymu? Keď si takto od slova do slova popísal všeobecného kresťanstva luteránsky «Týždenník», dá sa poučovať osvieteného pána biskupa o spravodlivosti a berie ho na otázku, že pri jednej príležitosti zavolať k sebe novovysvätených, sdelil im, že prídu do Oravy na kaplánske miesta a že budú mať zvláštnu úlohu, aby si vraj dali pozor, s kým sa priatelia, lebo že v Orave divné vetry dujú. Kritizuje tiež všeobecne kresťanský «Týždenník» luteránsky dispozície biskupské: «Na miesto Húskovo dostávame mladíka, ktorý iba nečisto a cudzinsky rozpráva». — Potom ďalej zas píše: «Že do hornej Oravy kommanduje biskup celý rad noviciusov, mladučkých, nezkušených, predčasne vysvätených klerikov». Takto nehanebne opovažuje sa luteránsky «Týždenník» kritizovať dispozície katolíckeho biskupa. Či sa my katolíci miešame do rozličných nariadení luteránskych superintendentov? Veď keby sa doktor katolík opovážil len povrchne dotknúť dajakej cirkevnej záležitosti luteránskej, či by bolo hluku po celom svete.

Luteránsky «Týždenník» opovažuje sa ale v čisto katolíckych záležitostiach kuťrať sa ako v otrubách a v tomto pomáhajú mu tí, čo z viery skutočne kšefty robia a spôsobom farizejským odvolávajú sa na čistokresťanské zmýšľanie. Hlavný bubeník luteránskeho «Týždenníka», vynaliezol laňajšieho roku v Orave liberálnych a maďarónskych kňazov. Všeobecného kresťanstva «Týždenník» luteránsky našiel tam prítomne čierne bandy.

Lístok pánu Jozefovi Schaller.

O Jozefovi Schaller, inšpektorovi Samuela Hahna, písaly nitrianske noviny, že zabudnúť na bývalého fõišpána, Gejzu Osztrölczyky, prítomný bol na prísaha no-

vého hlavného župana Barossa s tromi panskými beamtermi a siedmymi židmi, ktorých všade najdeš. Noviny píše, že to bola nevďačnosť od Jozefa Schallera, lebo bývalý fõišpán vykonal mu kríž odmeny so zlatou korunou za tie veľké zásluhy, ktoré si získal ako horár a politik. Lenže liberálne jeho zásluhy pozostávaly jedine z toho, že *vždy a všade* jako predseda nivočil ľudové volebné práva a hlasy, tak jeden raz 111 občanov pozbavil volebného práva, aby liberálny kandidát zvíťaziť mohol!

Na tento článok napajedil sa pán inšpektor a jako Pilát umýva si v trenčianskych novinách ruky.

V nevinnosti svojej bijúc sa v prse píše a horekuje, že nitrianske noviny len preto ho napáliť, aby jeho osobu *diskreditovaly* pred bývalým hlavným županom, kdežto on od roku 1875. bol vždy verným privržencom každej vlády liberálnej a aj zostane po všetky veky *usque in aeternum*. Toto ten dobrý *podhradský páno* ponajprv uverí, lebo nikto tak horlive nenavštevuje chrám boží, jako pán inšpektor, tento veľký ctiteľ každého... žida!

Aby pán bývalý hlavný župan na čistom bol s ním, exkuzuje sa tým, že on preto nového fõišpána vítal, že on roky a roky bol srdečným kamarátom familie pána Barossa!

Prečo nepíše pán inšpektor pravdu, že úradníci Samuela Hahna s každou vládou držať musia, ešte aj s takou, ktorá oddanejšia je Rakúšanom, nežli vlasti našej milej uhorskej?!

Toto všetko ma ale neprekvapilo tak, ako to, čo pán inšpektor ďalej píše:

Že on vítal pána fõišpána so (7) siedmymi židmi, to nech sa mu nikto neopováži na oči vyhodiť, lebo Spasiteľ náš Ježiš Kristus prikázal: «Miluj bližného jako seba samého!»

Ach, akú duševnú potechu máme z toho, keď vidíme a slyšíme liberála od koreňa, inšpektora Samuela Hahna a slobodne smýšľajúceho človeka, aký je pán Schaller, odvolávať sa na sväté Písmo a na slová božského Spasiteľa!

Lenže to bolo celkom zbytočné. Nieto v Trenčiansku ľudáka, počnúc od jeho posledného hájnika, kresťana a kňaza, ktorý by pevne nevedel a neveril, že p. inšpektor *s telom i s dušou* oddaný je židom, synom a dcéram Izraela!

Veru by mu mohol ten jeho pán v Srbsku vykonal ešte nejaký *orden* (rád) najmä teraz, keď srbské ošípané nesmú do Uhorska lífrovať a Srbom groše sa zídu, lebo píše, že sám kráľ srbský nemá pátáka.

Nie, na žiaden pád nemal ste to písať pane inšpektor, že vy židov milujete, to všetci vtáci v panských lesoch čvirikajú!

Uznám, že viete slová sv. Písma citovať, ale keď sa už so svätým Písmom zaoberáte, máte aj vedieť sv. Písmo a jeho slová vysvetľovať!

Nelakajte sa teda, že ste s vaším citátom upadol do klepeca! Nie som ja ten človek, čo bych vám nebol na pomoci.

Musíte vedieť, že tie slová Spasiteľa: «Miluj bližného

ako seba samého» sú *príkaz boží*, nasledovne *všeobecný*, všetkých ľudí v sebe obsahujúci, *bez výnimky*, priateľa a nepriateľa!

Že vy židov milujete, ktože o tom pochybuje? Ja myslím, že nikto! Aj to uznám, že váš pán, Samuel Hahn vernejšieho sluhu nenajde! Čo je pravda, prečo bych to teda tajil?

Odpovedajte ale, prečo vy len židov milujete, kdežto Spasiteľa prikaz je všeobecný?

Myslím, že ešte nenie je tak slabá vaša pamäť, aby ste sa *dobře* nerozpamätal na to, ako ste vy, ako splnomocnený kommissár patronátu Samuela Hahna *poslednú faru* zaplnil?!

Vieme, že tú poslednú faru dvaja kapláni pýtali, jeden starší a druhý mladší. Ten starší kaplán už dávno v panstve bol a vy ste ho dobre poznal; jako kňaz bol od mladšieho o 4 roky starší, potom mal farársku zkúšku a čo je hlavné, bol od jeho *Excellencie, svojho Arcipastiera v kandidácii odporúčanj*,

Vy ale ste si všetko toto nevšímnu!

Dal ste praesentu (a nie ako ste písal: vymenovanie; len buďte trpezlivý, aj toto vám vysvetlím) nie staršiemu, ale mladšiemu, ktorému už vopred radostnú novinu sdelil z Čace židovský advokát *Orván*, ktorý v najnovšom čase odpisoval, kto bude a kto nebude farárom katolíckym, ako keby sme sa my do toho miešali, keď si židáci volia rabína, bochera, alebo šaktera.

Vy ste, pane inšpektore, splnomocnený kommissár patronátu!

Mal ste právo patronátstva, ale jako ste vysluhoval toto právo!

Uznajte, že ste v tomto páde nesplnil prikaz božského Spasiteľa, ktorý hovorí: «Miluj bližneho, ako seba samého!»

Ale Spasiteľ ešte aj ten prikaz dal: «Milujte aj nepriateľov vašich!»

Že ja ale prikaz Spasiteľa plním, toho svedectvom je to, že si myslím, že snáď pre *nátlak židovský* ste nemohol staršieho kaplána praesentovať, lebo dobre viem, že pomsta židovská je najhroznejšia.

Viete čo je to *dilemma*?

Spomenutým pádom vám to vysvetlím.

Lebo pri zaplnení tej poslednej fary *bol nátlak židovský*, lebo *nebol*.

Jestli *bol*, prečo ste sa neospravedlnil? Jestli *nebol*, ako ste plnil prikaz Spasiteľa?

Aby ste napozatým na čistom bol s týmto prikazom Spasiteľa (a spolu aj *Sudcu* vášho) privolávam vám z braterskej lásky slová sv. Pavla: «Buďte činitelia (plnitelia) slova božieho», to jest aj prikazu!

Čítal som nitrianske noviny a čítal som aj vašu odpoveď, nuž som si pomyslel, že nebude škodif, keď v našom milom «Krešťane» vec túto vysvetlím hore uvedeným pádom.

Poviem vám pravdu! Mne sa tak zdalo, že ten váš článok musel dajaký židovský fiskál písať, lebo som pri čítaní jeho ako by *cibuľu* a *cesnak* bol voňal!

Ešte bych vám mal mnoho povedať, ale snáď až neskôr!

Len jedno! Milujte len židov, ale milujte aj nepriateľov (ja ale vás *zo srdca* milujem!) vašich, snáď potom pridete aj do neba!

Váš priateľ v Kristu! *Exbeamter Samuela Hahna*.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

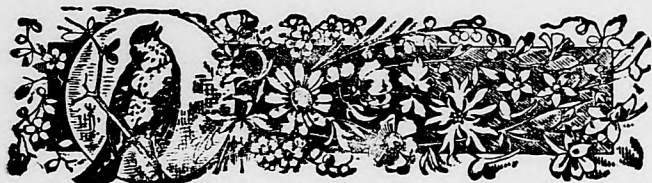
Osvedčenie.

V záujme pravdy zapotreby držíme uverejniť z časopisu «Alkotmányu» nasledujúce osvedčenie:

V čísle 25. b. r. «Alkotmányu» uverejnený bol článok pána Sujanszky-Bucseka pod menom «Nevďačnosť», ktorý zaoberá sa s mojou chatrnosťou. Z toho ma obviňuje, že živého vyznavača svätej viery našej grófa Ferdinanda Zichyho opovážil som sa napadnúť v novinách «Katol. Noviny» zvaných, že som ho ľudu slovenskému predstavil ako predmet nenávisti a že som celú ľudovú stranu menoval «stránkou nadutých grófov». Dotyčno tohoto osvedčujem sa, že som ja «Katolicke Noviny» v poslednom mesiaci nevidel, preto som ani nemohol vedieť, aké články sa v nich uverejňujú. Uspokojif však môžem pána Sujanszky-Bucseka, akožto horlivého pestovateľa reči slovenskej z toho ohľadu, že som ja o grófovi Ferdinandovi Zichymu neúctive nikdy nepísal, bo veď jeho pôvodný kresťansko-politický program vyznávam a tento zastavať budem akýkoľvek obrat vzaly by politické pomery naše. Jestli teda pán Sujanszky-Bucsek v spomenutých novinách našiel taký článok, ktorý proti grófovi Ferdinandovi Zichymu k «diabolskej nenávisti» búri Slovákov a ľudovú stranu menuje stranou nadutých grófov: môže byť uspokojený, bo mňa nič do tohoto článku. Ja som grófa Ferdinanda Zichyho, ako «úplnej úcty hodného» katolickeho veľmoža vyznával a ohlasoval aj doposiaľ a ako takého vždy úprimne vyznával ho budem z hĺbin ducha mojeho. Práve tak, ako aj prevelebného pána farára Pasku, vždy ako «horlivého, príkladného, oproti ľudu svojmu spravodlivého a medzi kňazmi ľudovej strany najhorlivejšieho ľudáka» vždy som vyznával v útrobach mojich a aj pred verejnosťou. *Edvard Sándorfi*.

«Alkotmány» pripojuje ku tomuto osvedčeniu nasledovné poznamenanie, ktoré doslovne podávame: Uverejňujeme osvedčenie pána Sándorfiho a aj tešíme sa tomu, bo z tohoto vidíme, že uznáva zásluhy grófa Ferdinanda Zichyho, nemožno nám však osvedčenie jeho bez poznámky nechať. Ponajprv to hovorí, že on nevidel čísla «Kat. Novín» posledného mesiaca a ani vedieť nemohol aké články uverejňujú sa v nich; avšak «Katol. Noviny» v úvodnom článku zo dňa 19. januára bež. r. napádajú grófa Ferdinanda Zichyho a pod jeho vedením stoja eu ľudovú stranu, pod týmto článkom ale napísané sú litery *E. S.*, pýtame sa teda, či tieto litery nemajú tolko znamenať, ako *Edvard Sándorfi*? Ďalej dňa 2. februára nachodí sa v týchto novinách článok s vypísaným úplným

menom Edvard Sándorfi, pýtame sa, ako prišiel tento článok do týchto novín? Po druhé hovorí, jestli «Katol. Noviny» menujú ľudovú stranu stranou nadutých grófov, môže sa uspokojiť (Sujanszky-Bucsek totiž, pisateľ článku) «do tohoto článku mňa nič nenie», na toto poznamenáme, že Sujanszky tie výrazy, ktoré uvádzal, neprivlastňoval len samému Sándorfi, lež jemu a jeho druhom. Ostatne takrečená «slovenská ľudová strana» dňa 1-ho januára bežiaceho roku uverejnila návrh manifestu, v tomto manifeste ale nasledovne hovorí: «ľudová strana vstala do služby šovinizmu a aristokratickej hegemonie», tieto výrazy sú stejného významu s tým výrazom, že ľudová strana je stranou «nadutých grófov» a tento manifest podpísal pán Edvard Sándorfi. Po tretie, jestli je pravda, že článok z 19. januára b. r. E. S. literami podpísaný, pochádzal z pera pána Sándorfiho, vtedy je aj to pravda, že on o grófovi Ferdinandovi Zichymu vyslovil sa neúčtne, a že mužov politických pod jeho vedením stojacích pomenoval «politickými švindlermi».

POLITICKÉ CHÝRY.

«Katolícke Noviny» a luteránsky «Týždenník».

Tuhé priateľstvo panuje medzi týmito dvoma novinami stejných zásad a rovného smýšľania. Len tak si to možno vysvetliť, že čo napáda luteránsky «Týždenník», to nesmú šanovať «Katolícke Noviny». Pravda a spravodlivosť sú pri tom vždy veci pobočné. Minulého týždňa napadol Trubínyiho, krajinského vyslanca stupavského okresu luteránsky «Týždenník», v týchto nápadoch pokračovať musia v najnovšom čísle aj «Katol. Noviny». Zle-nedobre je v týchto nápadoch tak na Trubínyiho, ako aj na kresťanskú ľudovú stranu. Len povrchne odpovédáme na bezzákladné návaly «Kat. Novín». Vyhadzujú sa Trubínyimu na oči, že si meno pomadarčil. Na toto sme odpovedali luteránskemu «Týždenníku». Hovorí sa o ňom, že za svoj ľud ničoho neučinil. O tom najlepšie vedia tí, čo boli a sú účastní jeho pomoci. Ľudové shromaždenia vraj Trubínyi nevydržiaval, spolky nezakladal, nepoistil ľudu svojmu chleba. «Katol. Noviny» tu zabúdajú, že je Trubínyi členom kresťanskej ľudovej strany. Táto ale vydržovala ľudové shromaždenia a Trubínyi v nich rečnil v prešporskej, nitrianskej a trenčianskej stolici. Jestvujúce spolky kresťanské ktože pozakladal? Či nie kresťanská ľudová strana? Gróf Aladár Zichy celý ohromný majetok obetoval k zakladaniu kresťanských spolkov. Vyslanec ľudovej strany dr. Wildfeuer celý svoj čas, skoro život svoj venuje zakladaniu potravných spolkov. Ku katolíckemu zmýšľaniu, životu a chovaniu sa kto povzbu-

dzoval a povzbudzuje ľud, jej časopisami, ľudovými shromaždeniami, ako kresťanská ľudová strana a strana táto predsa nenalezá milosti a uznania pred «Katolíckymi Novinami».

Hovorí «Kat. Noviny», že je Trubínyi proti všeobecnému volebnému právu, bo povedal: «že trhan nemá voliť». Toto je eigáňstvo. Trubínyi sa nasledovne vyslovil: «Aby bárs aký trhan, čo nič nemá, ani farchy štátne neznáša, rovným bol ctihodnému hospodárovi, remeselníkovi a kupcovi, to by len predsa nehodná vec bola». Je to teda veľký rozdiel. Z tohoto vidno, ako «Katolícke Noviny» prekrúcajú pravdu. Nepochopiteľná vec ale je, že k potvrdeniu svojho eigáňstva opovažujú sa odvolávať i na Spasiteľa, syna ľudu, ktorý nemal kde svoju hlavu skloniť.

Aj to vyhadzujú Trubínyimu na oči, že v prospech ľudu ani na križ slamy nepreložil. To nestojí. Pravda je ale oproti tomu, že Ján Trubínyi, ako krajinský vyslanec, na sneme v prospech ľudu päťkrát toľko mluvil, ako všetci národnostní vyslancovia dohromady. Včul už od jedného roka snem býva odročený, nemôže si teda tam v prospech ľudu rukávy vyhrnúť.

«Katolícke Noviny», ako rovného zmýšľania verný súdruh nasledovať musí aj luteránsky «Týždenník». Piše preto v poslednom čísle: že koalícia rozšíriť chce voiebné právo, ale len na tých, čo písal a čítal znajú po maďarsky. Nuž toto je podlé pomlúvanie a nehanebná lož.

Porada snemovej strany ľudovej.

Snemová strana ľudová v piatok dňa 9. februára držala poradu, na ktorej prítomní boli skoro všetci vyslancovia a vodca ľudovej strany gróf Ferdinand Zichy. Predseda ľudovej strany podal v prvom rade zprávu o účinkovaní výkonného výboru o posledných krokoch podujatých k zavedeniu pokoja v krajine. Na návrh vyslanca Franca Buzátha vyniesla porada jednohlasne nasledujúce uzavretie: Ľudová strana účinkovanie do výkonného výboru koalície vyslaných splnomocnencov pochvalne berie v známosť, poistuje ich o svojej dôvere i na ďalej, v tej nádeji, že verní ostanú k tej úlohe, cieľom ktorej zriadilo sa spojenie politických stránok, aby totiž napadnutá konštitúcia a poistenia jej zabezpečené boli, preto aj schvaľuje všetky také snahy, ktorými pri zabezpečení konštitúcie docieľiť sa dá úplné dorozumenie medzi kráľom a národom. Porada potom zaoberala sa s vnútornými záležitosťami stránky.

Objednané deputácie.

Nezákonná vláda baróna Gejzu Fejérváryho figľuje prítomne s objednanými deputáciami. Posiela agentov židovských po krajine a tí sbierajú za peniaze ľudí, aby šli do Budapešti k ministerpredsedovi na audienciu. Takýto agent prišiel tieto dni do Szolnoku a naverboval tam zväčša samých židov. Každý dostal 30 do 40 korún na cestu; na železnici neplatili nič a dostavili sa na audienciu k barónovi Fejérvárymu. Ministerpredseda im stiskal ruky, veľmi vládne ich prijal, držal im reč, v ktorej hrešil

na koaliciu a šťastlivých židáčkov, keď sa dobre počastovali, poslal domov, aby tam vyprávali starým babám o chýrnom a múdrom generálovi. Takéto daromnice však koštujú peniaze. A kto ich platí? Lud.

Pozdravenie grófa Aladára Zichyho.

Právomocnosť stolice Zemplén vrelým úradným dopisom vyslovila dôveru a úplné uznanie grófovi Aladárovi Zichymu za jeho odhodlané, vytrvalé a zmužilé účinkovanie vo výkonnom výbore koalície, cieľom zabezpečenia napadnutej konštitúcie vlasti. Pochvalného uznania tohto s veľazaslúženým predsedom svojim účastná je aj kresťanská ľudová strana.

Zo stolice turčianskej.

Chýrny hlavný župan stolice turčianskej Kőcsön, ktorého národovci za licenciou pre «Dom» inštallovali, držal v Turč. Sv. Martine stoličný výbor. Viceispán Beniczky oznámil predbežne, že on na tomto nezákonomnom zasadnutí účasť nevezme.

Čierne bandy.

Luteránsky «Týždenník» v predposlednom čísle menuje v každom ohlade bezúhonné kňazstvo oravské čiernymi bandami a napáda osvieteného pána biskupa spišského. Redaktor a majiteľ luteránskeho «Týždenníka» je Milan Hodža. Nedávno malo sa v Modre vydržiavať ľudové shromaždenie a v tomto ako rečníci boli pomenovaní: Ferdiš Juriga, katolícky farár, Franc Skyčák a Milan Hodža. — Shromaždenie svolali: Pavel Rapoš st., Pavel Zoch, Vlad. Jurkovič, Jozef Voda, Pavel Križanovič, Michal Žák, známi protivníci katolíkov. V spoločnosti ale týchto chcel si katolícky kňaz *Ferdiš Juriga* rukávy vyhrňať. Čo na to poviete?

Z CUDZOZEMSKA.

Z Číny.

Z Číny dochádzajú zprávy, že v jednotlivých mestách v poslednom čase zase nastaly pohyby boxerov proti cudzincom v takých rozmeroch, aké sa odohrávaly pred vypuknutím vzbury boxerov.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

BESEDNICA.

Obet' nemúdrej lásky rodiča.

— Bude to život, keď sa vojakom stanem, šabľu si na bok pripnem a sfa vietor jazdiť budem, — takto píše Heinrich Ghislieri, ktorého smutný životopis tu podávame k poučeniu, jako ho on sám napísal.

V Španielsku som sa narodil. Mój otec bol zámožným kupcom. Moja, v Taliansku zrodená matka, bola veľkodušnou, múdrou, útle vzdelanou. Ešte som mal len sedem rokov, keď moja matka skoro zúfala nad mojou príživou prírodou, neraz mi to vytýkala. Hrali som sa s dvoma sestričkami svojimi, to obyčajne netrvalo dlho, pretože som vždy vyviedol dačo, následkom čoho bol plač. Moju matku to veľmi bolelo. Keďtedy začaly plakať sestričky, padol som pred nimi na kolená, soplul som ruky a tak som ich prosil, aby mi odpustily, aby sa to mama nedozvedela, ktorú som veľmi vrelo miloval. No, neraz predsa počula plač, základne skúmala vec, a beda tomu, kto aj len dačo by bol zamlčal. V takom páde v daktorý deň som pred ňou aj desaťkrát padol na kolená, oplakávajúc svoju roztopašnosť. Sotva mi ale odpustila a ma bozkala, zase som bol tým starým.

V jeden deň som vytiahol šabľu a dakoľkokrát zafal som do veľkého obraza, predstavujúceho vojnu, rieknuť: No probujme sa, kto je silnejším! Ten drahý obraz bol veľmi rušený!

Keď sa môj otec o tom dozvedel, veľmi sa nahneval, na tri dni ma uväznil, vyjmúc chleba a vody, ničoho mi nedoprial. Veľmi som ho prosil, on ale nezmenil prísny ortiel. Veľmi bol rozhorčený, že prišiel o ten obraz, ktorý bol veľmi vzácnny celej rodine a bol dielom najkrajším chýrečného umelca. Ja som síce neznal cenu obraza; keď som ale videl hnev ota, veľmi som bol zarmútený. Nuž ale také je dieťa. Čo chvíľa sa to zabudlo, ja som si ale zas nad iným huncútvom hlavu lámal.

Keď som už bol väčší, obľuboval som spoločnosť starších chlapcov; celé množstvo podivných zábav som vymyslel. Zvláštne priateľstvo som prechovával s grófskou rodinou Biancotti. Mame sa to páčilo, lebo tá rodina bola cnostnou, vernou viere, a traja mladí grófi boli o veľa tichší, nežli ja. Asi v takom veku sa nachádzali, jako ja. V istom čase z vrchného poschodia chodili k nám tí traja chlapeci a sme sa spolu hrali. Moja matka bola úplne spokojnou, pretože ma oni odučili od veľa bláznivosti. Vo veľkej sieni sme sa hrávali. Stoličky sme poprekáčali a tak sme jazdili na nich, trebárs sa ony ani nepohly. Naša obrazotvornosť premenila tú sieň v kostol. Ja som prísne kázne držal, odporúčal som almužnu, pôst atď. Ani divadlo nesmelo chybovať. Veselohru som obyčajne ja vy-

myslel. Strašidlá, bosorky, zbojníci, čarodejníci hrali značný zástoj. Hlavným hrdinom týchto prednášok bol som obyčajne ja. Keď kedy-tedy bola prestávka, vopchal som ruky do vrecák a sťa vodca som sa prechádzal, pyšným seba povedomím hľadiac na zástup ostatných detí. V jeden deň nám mama zakázala činohru, pretože bez dovolenia som upotrebil vlečku jej hodvabných šiat drahých, a ku tomu vraždničky zjav som predstavoval, s čím som tak nalakal sestry, že sa pod perinu skovaly.

Aj kone som veľmi rád mal. Keď som zbadal na ulici kone, hneď som skočil k obloku; keď som ale videl vojaka na koni, až mi tak líca horely, čo bych bol rád jazdil. Ani za svet bych to nebol dal, kebych si bol mohol šablú pripnúť, prilbicu na hlavu dať. Ani strážmajster, tak som poznal vojsko v 12 roku veku svojho. Všetkých dôstojníkov som vedel rozoznať, rovnošatu menovať. Kone som tak poznal, že na prvý pohľad som vedel povedať, či je to arabský, anglický, normanský atď. kôň. Otec mi nechcel dovoliť, abych navštevoval maštaľ, kde bolo dakoľko pekných koní. Keď ale nikto nebol doma, hneď som tam bol, vychovavateľ to ani nezbadal. Koniar Peter ma posatil na toho najmilejšieho koňa, a bol natešený, keď videl, akú radosť mám z toho. Oh, blažené roky môjho detinstva!

Ponevác som spomenul aj svojho vychovávateľa, tak obšírnejšie prehovorím o ňom. Počiatkové triedy som prekonal pod rukou dobrého kňaza starca. Potom ale mama mi prijala za vychovávateľa Taliana Šebastiana Bricca. Tento 25-ročný muž bol veľmi nábožným. Dva roky som bol pod jeho rukou.

Aj moji, na prvom poschodí bydlia priatelia pokračovali vo veku. Ich otec nechcel, aby boli úradníkmi, alebo ináč účinkujúcimi mužmi, a preto si osvojili rozličné panské zábavy, tak medzi iným aj jazdenie. Mój otec ináč smýšľal, a preto ma aj ináč vychovával, zakázal mi s mladými grófmi chodiť do jazdiarne. Potajomne som predsa vypravádzal kamarátov do jazdiarne, kde som sa rozličné kúsky naučil. Ponevác som sa ale bál otca, často som ta nešiel, lež v bráne som čakal na mladých grófov a so závisťou som poslúchal ich samochválu. Vy ste šťastliví, že sa môžete dľa ľubovôle zabávať. Starší gróf, Ernest, s pošutovaním hľadel na mňa. Ja som začal zanedbávať učenie, ztratil som svoju veselosť, málo som mluvil; čo aj, čo chvíľa, zbadala moja mama. Raz pri stole prosila otca, aby ma pustil do jazdiarne, že sa potom s väčšou chuťou budem učiť. Otec ale surovo odvetil, aby o tej veci viac ani spomienky nebolo.

Jednúc večer prišiel za mnou gróf Ernest a mi pošepnul:

— Heinrich, zajtrá bude závodné jazdenie, čo teda spravíš?

— Dobrý Ernestko, miluješ-li ma, pomôž mi, abych aj ja tam mohol byť.

— Dobré je. Pod svrchníkom mám dve ostrohy a bič.

— Lenže ja z toho nič nemám, pretože sa nesmiem ani pohnúť z domu, zakiaľ nepominie hodina, ktorá je k učeniu určená.

— Čo ta po učení, ráno vstaneš a pôjdeš do jazdiarne; do videnia. — A s tymito slovami zmizol.

— Tedy zajtra, — hovoril som sám sebe. — No, predsa bych nerád prestúpil vôľu otca; teraz ale sa to stane, čo sa ešte dosiaľ nikdy neprihodilo.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Zdravotný stav knieža-primasa. Knieža-primas Klaudius Vaszary je už natoľko lepšie, že v nedeľu cez poľudnie na krátky čas vstal z postele. Knieža-primas bol v pondelok 74 ročný a z tejto príležitosti pozdravili ho mnohí svetskí a cirkevní hodnostári. Knieža-primas je ešte veľmi slabý a preto navštevy ešte nemôže prijímať.

Arcikňažna Mária Terézia je chorá. Z Viedne oznamujú, že vdova po arcikniežaťovi Karolovi Ludvikovi a matka dediča trónu Franca Ferdinanda, arcikňažna Mária Terézia ochorela. Pri posteli chorej sú stále dvaja lekári.

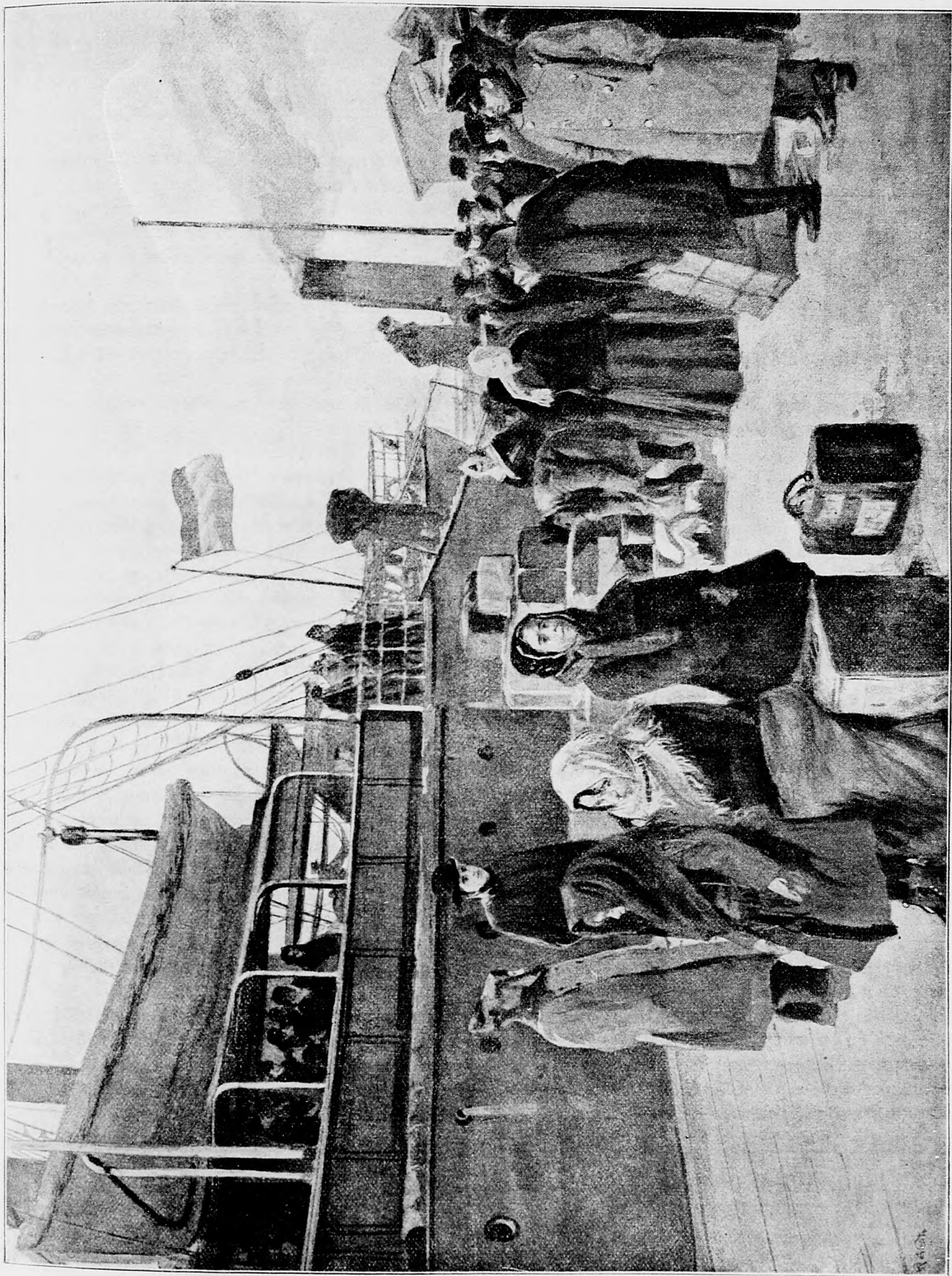
Pohrab dánskeho kráľa. Z Koppenhágy oznamujú, že pohrab dánskeho kráľa Christiana v smysle rozhodnutia kráľa Fridricha VIII. bude dňa 18. februára.

Vyznačený strážmajster. Z Trenčína píšú, že jeho veličenstvo kráľ, Ferdinanda Kulhaneka, strážmajstra pri 71. pešom pluku vyznačil striebornou medaillou s korunou.

Dieťa so šesť prstami. V Dolných Rišnovciach (st. nitr.) Mária Kissova porodila minulé dni jedného chlapčeka, ktorý na oboch rukách mal po šesť prstov. Obecnia baba zbytočne prsty odrezala. Ponevác dieťa o niekoľko dní zomrelo, mrtvolu pitvali, no vysvitlo, že smrť dieťaťa nezapríčinila baba.

Železničné nešťastie. Medzi železničnými stanicami Miškovec—Gemer a Sirma—Bessenyő udalo sa vo stredu dňa 7. febr. ráno železničné nešťastie. Jedon z Füleku dochádzajúci nákladný vlak sa medzi dvoma stanicami roztrhol a 14 nákladných vozňov ostalo na dráhe. Vodič vlaku nezbadal, že sa vozne odtrhly a spokojne vlak dovedol do Miškoveca. O pár minút neskôr odjachaľ z Miškoveca do Füleku jedon osobný vlak, ktorý sa srazil s nákladnými vozňami, ktoré ostaly na dráhe. Niekoľko vozňov sa vyšinulo a sprievodca vlaku sa ľahšie ranil. Následkom srážky osobný vlak sa o dve hodiny omeškal. Obchádzná správa v Miškoveci zaviedla vyšetrovanie, že jako sa odtrhly nákladné vozne.

Vlci v Liptove. V Liptove sa vlci, lišky a ostrovidy natoľko rozmnožily, že lesnícky úrad vo Fenyőháze a v Malužinej prinútený bol pýtať si dovolenie, aby smel kúpiť otravy a taktokynožiť škodnú zver. Dovoľenie úrad aj dostal. Vo Fenyőháze zastrelili troch pekne vyvinutých ostrovidov; za každý kus dostal šťastlivý strelec 8 korún odmeny.

Vysedanie na morské lode v prístave.

Šialený na ulici. V Záhrebe minulé dni túlal sa po uliciach jeden nebezpečný šialený, menom Dragan Žánič, ktorý nedal okolidúcim ľuďom pokoja. Jedon policajt vidiac, že má so šialeným do roboty, priateľsky šiel k nemu a hovoril mu, aby si spolu sadli na koč a dali sa povozif po meste. Šialený ale rýchle vytiahol z pod kabáta jedon dlhý nôž a chcel preklať policajta, ale v tom okamihu chytil mu ruku jedon druhý policajt. Žánič na to ľavou rukou vytiahol zpod kabáta druhý nôž a teraz už dvoma nožmi vrhol sa na policajtov a bol by ich aj dopiechal, keby v tom okamihu nebol priskočil ku šialenému policajtný kontrollór, ktorý šialeného uderil šablou po hlave. Šialený ostal na chvíľu omámený, takže ho mohli sviazat a zaviesť do nemocnice milosrdných. Žánič bol predtým zavretý v stjenevickom blázinci, ale odtiaľ ušiel a len v Záhrebe sa ho podarilo policajtom chytiť.

Zatkli vystahovaleckých agentov. Zo Šopronu sdelujú, že na železničnej stanici Királyhida pohraniční strážnici zatkli dvoch vojenských úskokov Imricha a Alexandra Luku, ktorí z obce Pásztori chceli sa cez Viedeň vysťahovať do Ameriky. Pri vypočutí desentori vyznali, že agent viedenskej vystahovaleckej kancelárie Adam Kaszanits ich primal ku vysťahovaniu. Kommissár pohraničnej stráže Béla Zrinyi hneď odcestoval do Rábu, kde pomocou tamojšej polície zatkol Kazzanitsa a prekutal jeho byt. Na byte Kaszanitsa našli mnoho listov, v ktorých agent vábil ľud, aby sa vysťahoval do Ameriky. Kaszanitsa, ktorý tajil, že by on bol vábil ľud do Ameriky, odvedli do Királyhidy a zaviedli proti nemu prísne vyšetrovanie. — Z Košíc sdelujú, že tamojšia polícia zatkla 35 ročného vystahovaleckého agenta Dávida Grünwalda, ktorý nahovoril Pavla Dvoresáka a Jána Vidru, obyvateľov z Pályosu, aby sa bez passov vzťahovali do Ameriky. Polícia odsúdila agenta na jedon mesiac do žalára a na 300 korún peňaznej pokuty.

Prelomil sa pod nimi ľad. Z M. Weiskirchenu píše, že minulé dni na brehu zamrznutej rieky Bečvy zabávalo sa viac šuhajov a dievčeneč. Dve dievčence šly na ľad a tam sa kízaly. Odrazu sa ale ľad prelomil a dievčence sa dostaly pod ľad. Ponevác rieka na tom mieste je dosť hlboká, nikto sa neodvážil dievčencom príspeť pomocou. Len neskoro nečer sa podarilo vytiahnuť mrtvolu jednej devy. Toto je 14 ročná dcéra obuvníka Franca Váliša. Mrtvolu druhého dievčata, 13-ročnej Bertý Šramekovej vytiahli až na druhý deň.

Vezuv soptí. Ako z Resiny oznamujú, sopka Vezuv opäť účinkuje. Juho-západné úbočie sopky pokryté je lávou, ktorá ohrozuje železničnú dráhu.

Sňah a víchor. Zo Solnohradu oznamujú, že v meste a na okolí padá veľa sňahu. Z celej krajiny onamujú sňah. — Z Tapolce píše, že tam zúri veľký víchor. Padlo veľa sňahu a premávka je zastavená. Následkom víchru, ktorý kazí aj strechy domov, po ulici je nebezpečne semtam chodiť.

Zemetrasenie. Z Piešťan píše, že na Dobrej Vode asi od troch týždňov vo dne v noci cítia zemetrasenie. Keď sa zem začala otriasať, srútilo sa 17 komínov a na jednom mieste objavil sa prameň teplej vody, ktorý však o niekoľko dní, keď bolo zase zemetrasenie, zmizol. V ten istý čas ale objavil sa prameň na druhom mieste, a síce pri synagóge. Následkom zemetrasenia porúchal sa aj kaštieľ grófa Pálffyho.

Fabrika na spracovanie ľanu na Horniakoch. Z Trenčína píše, že gazdovský spolok stolice trenčianskej uzavrel, že v Považskej Bystrici postaví veľkú fabriku na spracovanie ľanu.

Zkaza jedného mesta. Časopis «Matin» sdeluje, že mestečko Buenaventura v Kolumbii (Amerika) zemetrasenie a vulkanický výbuch úplne zničilo. Tritisíc obyvateľov mestečka zahynulo. O katastrofe podrobných správ ešte niet, lebo kábelový telegraf sa porúchal a preto domnievajú sa, že zkazu mestečka zapríčinil výbuch podmorskej sopky.

Automobil v armáde. Z Mníchova oznamujú, že tamojšia polícia upovedomila majiteľov automobilov, že v páde mobilisácie svoje automobile povinní sú s odborným vodičom prepustiť vodcovstvu armády. Samo sebou rozumie sa, že majitelia automobilov dostanu zodpovednú vynáhradu za vypožičanie. Keď je automobil pokazaný, policajnú vrchnosť treba o tomto hneď telegrafične upovedomiť.

Zlodej na vlaku. Privátny úradník Armm Bleier v pondelok dňa 5. februára na solnockom rýchlovlaku cestoval do hlavného mesta. Keď vlak dojachal na východné nádražie. Bleier zbadal, že mu ukradli zimný kabát. Bleier chcel ísť na hlavný kapitanát, aby oznámil krádež, a keď vysadol na elektrickú, videl, že jedon mladý človek má na sebe jeho zimný kabát.

— Kde ste vzali tento zimný kabát? — spýtal sa mladého človeka, ktorý najprv naľakane jachtal pár slov a potom chcel ujsť.

Bleier ale ešte zavčasu chytil mladého človeka a odovzdal ho jednomu policajtovi. Na hlavnom kapitanáte vysvitlo, že zimný kabát je skutočne Bleierov. Mladého človeka, ktorý hovoril, že je privátnym úradníkom a vola sa Franc Fáy, polícia zatkla.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoľuje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podavame zdarma.

HOSPODÁRSTVO.

Odpočinok dobytku.

Medzi hospodármi je mnoho takých surových zátvrdlivecov, ktorí so statkom neľudsky zachodia. Tito skôr sú šarhovia ako hospodári. Nie sú hodni tohoto mena. Ináč zachodi so statkom rozumný a citlivého srdca gazda, ako grobiansky trízniel. Ten prvý s pekným slovom a s krotkosťou chodí okolo statku, ten druhý ale so surovosťou, so zlomením a s bitkou vychováva (?) ho, ale toľko aj on vie, že len od dobrého krmu udrží statok svoj pri sile, pri mäse a že len od toho bude dojným. Prirodzená vec, že účinok krmu od toho závisí, či statok na mäso chováme a či s kravami to mienime docieľiť, aby čím viac mlieka mali. Lenže dosvedčené je, že aj dobrá krma nemá ten istý výsledok pri každom kuse. A prečo je tento rozdielny výsledok? Preto, lebo jeden hospodár dobre zachodí s dobytkom, druhý ale zle. Dobrý dobytkár dopraje statku tichosti a odpočinku, nerozumný a pritom surový ustavične znepokojuje pokoj maštale. Áno, mnoho je takých gazdov, ktorí nedbajú o pokoj maštale. Nahliadnime do maštale dobrého dobytkára a uvidíme jak pokojne odpočívajú v nej voly a kravy pred jasami a ako bedlí ten gazda na to, aby nič neporušilo odpočinok hoväda. Pri tomto aj to zkusíme, že statok očividome bujnie, tučnie, lebo na úžitok mu je dobrá ľudská opalera. Áno, taký dobytkár vie, že pokoj a dobré zachodenie je základom úspešného chovania dobytku. Obráťme to na peniaze a zaraz vidíme rozdiel medzi dobrým a plným dobytkárom. Keď hovädo v pokoji môže užij dať mu pokrm, lepšie ho pohryzie a lepšie mu trávi, z čoho nasleduje, že berie na seba a že cena jeho rastie. Teda doprajme statku pokoja a zaobchodme s ním po ľudsky. S týmto ale nechceme to povedať, že tento pokoj vždy a všade musí statok náš požívať. Mierne pohybovanie v slobodnej prírode na úžitok padne aj dojným kravám, bez toho, žeby z mlieka ztratili. Dojný dobytok len v maštali žiada úplný pokoj a ticho, najmä počas krmenia a dojenia. Nech hospodár prísne zabráni čeladi, aby pri dojení kráv krik robila, alebo aby kravy sociala a bila, lebo tak krava dosť ľahko od ľaku nevydá mlieko. Dobré bude, keď dobytkári zabránia cudzím ľuďom chodiť do maštale, ba aj čelad len vtedy nech ide ta, keď má tam prácu, aby statok úplný pokoj požíval. Čas krmenia a dojenia treba prísne zadržať. Nedovoľme, aby sa to raz prv, inokedy zase neskôr stalo, veď poriadok je dušou všetkého. Keď to chceme, aby krma k úžitku slúžila, držíme pred očima nasledujúce pravidlá:

1. Zadržme prísne ku krmeniu určený čas, lebo ako vieme, žalúdok dlhší čas potrebuje, aby úplne ztrávil potravu, a tak ľahko sa môže stať s častým krmením, keď

ešte predoslý pokrm nenie ztrávený, obťažíme žalúdok hoväda, čo máva potom zlé následky. Keď ale neskôr krmíme, ako by sme mali, statok je nespokojný, ručí od hladu a keď vtedy dostane žranicu, dá sa pohltave do nej, chytrý ju požvachce, čo mu tiež nenie na úžitok.

2. Dávajme krmu v malých porciách.

3. Kde viac podlejšieho pokrmu chceme dať statku s chutným pokrmom, tak porežeme oba na sečku a tak ich zmiešajme.

4. Nešanjme dobytku dávať soly, lebo od nej dobre trávi a je živší.

5. Bodlime o čistotu dobytku a maštale, zachodme s ním krotko a nebúrme pokoj jeho. *Gazda.*

Svätá Julianna, panna a mučedníčka.

(16. februára.)

S koncom tretieho storočia žil v Nikomedii muž veľavládny a vysokého stavu, menom Afrikánus. Mal on jednu dcéru, ktorú pre jej krásu a veľké duševné vlastnosti obdivovali ľudia široko-ďaleko a táto sa volala Julianna. Afrikánus bol ale úhlavným nepriateľom kresťanov, prenasledoval ich silou-mocou a sám i s celým domom svojím obetoval modlám pohanským. Julianna pritom všetkom následkom zvláštnej príležitosti poznala vieru kresťanskú, dala sa v nej potajomky vyučiť a pozdejšie aj pokrstiť. Ako kresťanka presvedčila sa o tom, ak veľký poklad je čistota pannenská a z lásky ku Ježišu obetovala toto Bohu všemohúcemu. Prišiel ale potom syn vysoko postaveného radcu menom Elusius ku jej rodičom a pýtal ju od nich za ženu. Rodičia sa tomu veľmi potešili a sľúbili mu dcéru bez toho, žeby sa jej boli prvej opýtali. Mladý radca v tej nádeji, že žiadosť jeho vyplní, prišiel k Julianne a prosil ju, aby privolila ku od rodičov jej obdržanému sľubu. Julianna sa vyhovárala a povedala pytačovi, že prosbu jeho len vtedy vyplní, keď sa do vyššieho, ba najvyššieho úradu dostane. Elusius sa nedal odstrašiť, pretože bol bohatý, nešetřil peňazí a onedlho to tak ďaleko dovedol, že ho cisár vymenoval za miestodržiteľa Nikomedie.

Ako sa toto stalo, mladý miestodržiteľ prišiel hneď k Julianne a povedal jej, že on vyplní čo od neho žiadala, aby teda aj ona vyplnila veľký sľub svoj. Julianna mu ale odpovedala: «Veď som ja kresťanka a ty si pohan. Ja sa nemôžem vydať za takého, čo nenie kresťanom». Na túto neočakávanú odpoveď do nemalého zmätku prišiel Elusius, bežal však hneď k otcovi Julianne a vyhrážal sa mu, že ztratí milosť cisára, jestli dcéru svoju neprinúti, aby splnila daný sľub svoj. Afrikánus, otec Julianne, niemenej bol prekvapený ako Elusius, zavolať hneď Julianne a predstavoval jej, v jak vysokom úrade nachodí sa Elusius, aký je bohatý, zmužilý, ak veľkú ma budúcnosť, aby na všetko toto myslela a vydala sa za mladého miestodržiteľa. Ponevác otec s dobrotou nič vyriadiť nemohel u svojej dcéry, začal s ňou prísne zachodiť, ba nešetřil ani ukrutného násilia. Čím prísnejší a ukrutnejší bol ale otec, Julianna tým pevnejšie a odhodlanejšie držala

sa svojho predsavzatia a tým zmužilejšie vyznávala kresťanskú vieru. Keď to videl otec, odovzdal Juliannu, vlastnú to dcéru svoju, miestodržiteľovi, aby zodpovedne rozkazom cisárskym zachodil s ňou dľa zákonov pohanských. Miestodržiteľ tento bol však sám Elusius.

Ako sa Julianna do ruk Elusiusa dostala, tento hneď najprv lichotením a všeliakými sľubami pokúsil sa ju zväbiť. Keď to nič neosožilo, povedal jej, že sa on nestará o jej vieru, preňho môže ostať aj kresťankou, on sám jej k vôli že by tiež rád prijal kresťanstvo, ale že sa bojí, že mu cisár odoberie hodnosť, majetok a napokon aj život. Na to Julianna dala mu túto odpoveď: «Ty sa bojíš, že ztrátiš milosť smrteľného cisára a preto nechceš byť kresťanom; či sa ja ale nemám viac báť, že ztratím milosť nesmrteľného Boha, ktorú istotne ztratím, jestli sa klaňaf budem bohom pohanským a jestli sa za pohana vydám. Či sa ja viac nemám báť ztraty statkov večných, jestli ňu poslúchnem? Nie, ja nezmením môj úmysel. Ja som kresťanka a ako hresťanha chcem žiť a umrieť. Ja sa za takého nevydám, čo nenie kresťanom». Táto odpoveď natoľko rozpálila miestodržiteľa Elusiusa, že rozkázal, aby svätú pannu všemožným spôsobom triznil. Ponevác však toto všetko nič neosožilo, odsúdil ju na smrť a vydal rozkaz, aby ju za živa spálili.

Následkom tohoto ukrutného rozkazu vyviedli Juliannu na popravište. Onedlho stála Julianna vo veľkom ohni, plamene vysoko šľahali okolo nej, ona však oči pozdvihla k nebesám a na jej modlitbu zahasli mohutné plamene. Ukrutný miestodržiteľ hneď dal na to Juliannu do horúcej vody, však ale ani táto neškodila jej svätému telu. Elusius na to nevedel si čo počať a dal hlavu zfať mučedníčke. Takto zakončila svätá Julianna panna svoj život ako mučedníčka v 18. roku veku svojho. Triznitel jej, miestodržiteľ Elusius nevyhnul trestu božiemu. Onedlho ztroskotala sa mu loď na mori a vlny morské vyhodily ho na breh, kde napadla ho divá zver, ktorá ho na kusy roztrhala.

Keby sa svätá Julianna bola vydala za miestodržiteľa Elusiusa, bol by si ju svet pohanský vysoko vážil, čakali teda na ňu bohatstvo, život príjemný a bezstarostný, miestodržiteľ jej sľúbil, že ju nebude znepokojovať v jej náboženstve, ona však vzdor tomu neprivilovala k manželstvu s mužom pohanským. — Toto nech má pred očima každý katolík, ktorému sa zavdáva príležitosť do miešaného manželstva vstúpiť. Z tých, čo sľubujú, že katolíckej stránke v manželstve nebudú pre vieru žiadnej prekážky robiť, medzi sto sotva jeden zadržuje sľub svoj. Najlepšie svedčí o tom každodenná zkušenosť. Sám Boh niekedy prísne zakázal Iudu vyvolenému, aby nevstupovali do manželstva s neveriacimi, lebo im hrozí nebezpečie, že utratia pravú vieru svoju: «Nestúpaj s nimi do manželstva. Dcéru svoju nedávaj synovi toho Iudu, ani syn tvoj nech si neberie dievku toho národa, bo zväbi syna tvojho, aby ma nasledoval, lež klaňaf sa bohom cudzím». Kto je teda opravdu katolík a takým na celý život chce ostať, ten sa varovať bude miešaného manželstva, a aj druhých od toho bude odhovárať.

DOPISY.

Od Illavy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Za povinnosť si držím môj srdečný vďak vysloviť za to, že náš «Kresťan» v najnovšom čase pilne otvára nám oči straniva toho, že čo máme vedieť o tých skalických novinách, ktoré sa «Katolícke Noviny» menujú. Len niekoľko čísiel z týchto falošných novín mi do ruky prišlo, a celkom som sa presvedčil o tom, že sú to noviny nie katolíckovi do ruky súce. Je to pravda, že jako všetko nenie zlato čo sa bliští, tak aj nenie všetko katolícke, čo sa takým menuje. Ale či môžu to byť katolíckeho ducha noviny, ktoré zakiaľ v každom čísle napádajú našu katolícku ľudovú stranu a jej vodcov, jako grófa Zichyho, Rakovszkého, Csernocha, Trubinyho, Dömötöra, Kaasa a ľudia huckajú oproti týmto statočným mužom; zatiaľ ale oproti tomu ani slovička nenapišu, že my tu v Trenčiansku máme Haidina, Gajáriho a týmto podobných liberálov. Dľa držania sa «Kat. Novín» toto sú mužovia, ktorým katolícka cirkev a naša bieda na srdci leží! Ja už vidím celkom zretedne, že smer «Katolíckych Novín» je práve ten istý čo aj toho luteránskeho «Slovenského Týždenníka», ktorý nechce iné iba to, aby každý Slováč, či je katolík, či je luterán, oči svoje na Turčiansky Sv. Martin obracal; lebo že vraj skrze to, že vajda luteránskych národovcov Mudroň Kösöna za fõištána inštaloval, nielen že jejich luteránsky herberg, ktorý oni «Dom»-om menujú, bude mať právo pivo, víno a ruskú vutku šenkovaf, ale že vraj aj nad tým rozhodovať bude, že kto nás má v krajinskom dome zastupovať. Do terajsku sme bojovali pod zástavou ľudovej strany a držali sme sa hlavy; a teraz «Katolícke Noviny» verbujú nás, aby sme sa držali chvosta a pripojili sa ku tej luteránsko-národnej stránke. Hej, darmo nám tak pekne pískate, nebude z tej raže múka! V politickom ohľade zanechať sa na luteránskych národovcov, znamenalo by toľko, ako na psa slaninu zanechať. Aj to sme už tu spozorovali, že tie «Katolícke Noviny» ani preto nemôžu byť ducha katolíckeho, lebo často luhajú. Tak na pr. o našom bývalom a vrelomilovanom kandidátovi barónovi Kaasovi už viac razy «Kat. Noviny» písaly, že vraj je *kalvín*. A ľudia moji, viete že prečo «Kat. Noviny» silou-mocou pána baróna Kaasa za «kalvína» vyhlasujú? Nuž preto, bo dobre vedia, že pred Slovákom to slovo «kalvín» veľmi osklivo zneje! Teda, aby jeho vážnu osobu zhnusili, kalvínom ho urobili. Nuž až baróna Kaasa za kalvína vyhlasujú «Katol. Noviny», prečo to nečinia aj s Hodžom? Á, to je iné, pravda? Teda

keď «Katolícke Noviny» pána baróna Kaasa za kalvína vyhlasovali, vedome a zúmyselne luhaly, lebo hlavný bubník «Slovenský Týždenník» veľmi dobre vie, že pán barón Kaas nenie kalvín, ale áno je veriaci kresťan, ktorý svojim zlatým perom o kresťanstvo viacej zásluh sebe nadobudnul, ako všetci národovci dohromady. *Šidlo.*

Veľké Rypnany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

S vaším dovolením zase sa chytám pera, abyech dal svetu na vedomie, že ešte vždy dýchajú u nás všetci ľudia, ktorí doposiaľ nepomreli. Nedávno bola u nás poľovačka. Ponevác poľovná karta nenie potrebná, zakiaľ ex-lex trvá, aj takí sli poľovať, ktorí nemali karty. Žandári ich ale popisali. A na tom, či mali žandári právo to urobiť alebo nie, pán lekárnik tak sa podohadoval s pánom učiteľom, že ho i na súboj vyvolal. Tomuto sa nedivíme, lebo pán lekárnik je tak tuhý liberál, ako lieh. Pán organista sa ale dobre zachoval, odvolával sa na svoje svedomie, na svoju katolícku vieru, ktorá súboj zatračuje, na svoje deti, o ktoré starať sa je povinný, na zákon krajinský, ktorý súboj zakazuje. Ponevác ale videl, že pán lekárnik je veľmi rozgúraný, odkázal mu, že pôjde na súboj, ale len s hrncom, s ktorým sa dá hlava prebiť, kde ale nenie život nebezpečenstvu vystavený. Spolu ale s týmto návrhom aj pána lekárnika chcel ukrotiť, lebo pán lekárnik kapitálne vie s hrncom mieriť a trafiť, ako to niektorí tvrdia. Ja som to síce nezkúsil.

Od tej doby, čo sme do novín prišli, že sa okolo kostola motáme cez pobožnosti, sa tu mnohí napravili, prítomní sú tak na kázni, jako i na sv. omši.

Veľkou radosťou sa naplnily naše srdcia, keď sme počuli, že ešte behom tohoto roku budú u nás sv. missie k základnému obnoveniu nášho duchovného stavu. Ledva čakáme tú spasonosnú dobu.

V predošlom dopise nebolo podotknuté, že mládež naša má veľmi natiahnuté struny veselosti. Zábavy tu dosť často bývajú.

Ponevác je naša obec stredišťom celého okolia, nedivme sa, že sa sem zatárajú i také dievky, ktoré sú čudnej výchovy, ktoré keď si vyjednávajú plat, spolu i to žiadajú, aby im aj vohľady byly dovolené.

Tu sa mala stať dosť veľká premena; a síce pán okresný notár mal ísť na odpočinok; ponevác ale stolica ho neuznala za neschopného práce, k našej radosti on ešte i ďalej bude úradovať u nás. Je on pokojný, tichý a skromný človek, ktorý veľmi chvalitebne sa stará o svoje početné dietky.

Ponevác náčelník našej obce, veľk. pán Lelkes, tamjší statkár sa pripojil ku koalícii, aj občania naši sa už odvrátili od protikresťanského liberalizmu, ktorý nás doposiaľ len prázdnyimi sľubami za nosom vodil. Teraz už cítime a privolávame: Nech žije vlastenecká ľudová strana!

Ján Sedliak.

Handlová.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Radostný chýr dávam na vedomie cteným čitateľom «Kresťana» a prajem si, aby nasledovali náš príklad. My Handlovci, totižto, na povzbudenie nášho pána lekárnika menom Vilhelma Ámon, horlivého to ľudomila, otvorili sme konzum, t. j. kresťanský sklep. Ťažko to šlo, lebo naši Nemci nedajú sa tak ľahko oduševniť, lež pán Ámon sú taký človek, že načo sa chytia, to aj prevedú. Tak sa stalo. Účastinári jedon po druhom sa hlásili a značili 532 účastín po dvadsať korún, a tak konzum začal svoje účinkovanie s 10.640 kor. kapitálom, začo nakúpilo sa tovaru. Ľud obľúbil si sklep, takže bolo obehu za osem mesiacov asi 40 tisíc korún, čo je značná summa. Je pravda, že má veľa závistných nepriateľov, lenže títo nepokazia dielo nášho milého predsedu a utichnu, keď budú vidieť výsledok konzumu. Veď už do veľku sme si vystavili jatku, ktorá je spojená s konzumom, a máme licenciú, tiež aj trafikú. Prvé valné shromaždenie vydržovali sme dňa 4. februára, kde pán predseda účty vydal z dosavádneho šafárenia. Majetok konzumu učini 26.696 korún a čistého výnosu je 1117 korún. Akcie 5% donášajú. Onedlho otvoríme filiálku v Rástočnom a vo Veľkej Čiavši, odkiaľ vo veľkom počte prihlasujú sa účastinári. Aj prosíme našich verných Judákov, nech sa hlásia v čím väčšom počte a nech napomáhajú sklep svoj všemožne. Nech neidú viac k židovi, čo by hneď aj lacnejšie dával, lebo tu je čas, aby sme ukázali aj my kresťania, že sme na čo síci. Ja osobne som sa presvedčil, že pán Vilhelm Ámon sú statočný ľudák, dobrý kresťan a opravdový ľudomil. Nech ich Pán Boh živí a pomáha im v ťažkej práci. Vy ale, bratia ľudáci, buďte im po ruke a dôverujte v nich. Teda všetko za kresťanský sklep!

Miško Pocestný.

K povšimnutiu. Dotyčno ohlasu dr. Emila Flesch, lekárnika v Rábe, píše on sám nasledovne: Lieh oproti lámke dra Flescha, nesmie sa za zázračný liek bezcenný považovať, bo je on v nesčíselných pádoch vyprobovaný liečivý prostriedok. K vonkajšiemu potieraniu dá sa potrebovať s veľmi dobrým výsledkom proti: lámke, pakostnici, pichaniu a v bár akom úde predchodiacemu klanu, proti boleniu krížov. rúk, nôh a pri slabosti nervov. Následkom zvláštnych vlastností už doposiaľ držali ľudia tento prostriedok ako nevyhnutelne potrebný liek domáci, prečo nemožno dosť odporúčať, aby v každej domácnosti držal sa v zásobe.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Rákóczy horké pre žalúdok

nájitejš! domáci liek proti chorobám zo žalúdka pochodiacim. Podporuje trávenie, následkom výsledku jeho chut k jedeniu zväčšujúceho chráni pred všetkými z jediel a nápojov povstavajúcimi chorobami, hati krče, náklomost k dáveniu, závrat, hlavy bôl, tlačenie žalúdka, záhu, zimnicu, koliku, neporiadne trávenie, grganie, zastavuje tučnosť. Zdravý človek môže zarovnak ako aj nezdravý liek tento požívať, bo on najlepšej účinkuje na celú sústavu človeka. Cena 1 fľašky 2 koruny. Pri predbežnom doposlani peňazi, 3 fľašky franko 6 korún. Doposlanie počtou každý deň dvakrát. Výlučný dorabateľ

Requiny Attila

lekárnik **Budapešť VII., Külső Kerepesi-ut 24/10.** Hlavný sklad: Jozef Török lekárnik, Király-u. 12., a Dr. Egger «Nador» lekárne Váci-körut 17. K odporúčaníu je zvláštne Requiny čaj na plúca, škatula 1.50 koruna.

Prijmem 14—15 ročných chlapcov do mojej dielne za učnev.

Antal Jozef, stolár v Piešťanoch.

Oznamy prijíma ::

:: :: administracia

„Krest'an“

Budapest, Szentkirályi-u. 28.

Begonie.

3 ročné cibulky v 7 hlavných farbách v sto a sto odbarvi za 20 hal. Tie isté so strapatým obrovským do 16 cm. průměru, zvláštna novota za 40 hal. Plno kvetúce nie k rozoznaniu od ruží a kamélii za 30 hal; vybrane cibulky, k bilinam na pohľad, najpeknějšíe zo 100.000 plných vybrane za 60 hal. K dostaniu sú tiež za 60 hal. Kus: pekne voňajúce, bradate, s červeným alebo bielym prostriedkom, žlte, krovne atd'. Pri objednaní 50 cibuliek begonií jednej sorty o 50% lacnej. Moje begonie sú neni baklive, zuesú zimu, hociúčost', sluko a tieu, maju radi vzhko, zuesu ale aj sucho. Jedna cibulka dá sto a sto kvetok cez leto. K dostaniu sú d'alej gloxinie, georgine, lalije, gladiacie, kana, Calla májove kvety, d'adejinky šastia, koniery, 50 druhov zimovrdých viacročných bilín, 30 druhov kaktusov a mnoho novot do okien a zahrád, všetko istého ketu nadmieru lacno. Nedostizne chytró účinkujúci biľiny hnoj. Treba žiadať obrazkovú cenník.

Josef Suza, Pottenstein (Čechy).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepší 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zameneanie a nazpät prijaeje pod touti výninikou dovolenéjestli sa na postové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.) 284

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí istej ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Působenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomahaly. K dostaniu u vynalezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárnach Jozeta Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrássy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova fľaška 2 kor. Cena «rodinnéj» fľašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne fľašky objednané zasielajú sa franko.

Od 30 rokov

známe a chyrné

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v Malackách (prešporská stolica), sú vzácnym a lacným domácim liekom proti zapčeniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdkovému, katarrhu zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenicí, bleďačke a starým otvoreným ranám. Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže. stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa vyplatením poštového kamkol'vek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasieľa sa. Jedné zasielateľstvo u **J. FRIEDRICH**A, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).

Výstraha Poneváž moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať. — Výťah z poďakovani.

Vela cténý p. n. lekárnik prosím vas zašlite mi 4 (štyri) baliky vašich karpatských piluliek, trpel som na zapchavku, porad keď jich užívam, mam miernu stolicu a celkom sa lepšie cítim, prepustil som ich i mojmu priateľovi ten trpel na nechut-kú jedlu i na žalukový katar, aj ten hovorí, že bez nich nemože byť, atak vam obdivuja vďaka žetame visokeho veku aby ste ešte moho nemocných mohol uzdraviť. s uctou značím sa
V Eždeviku dna 3/V. 1905. *Karol Kupecky stavitel.*

Ctený Pan Friedrich lekárnik v Malackách! Uctive prosím že by mi ráčil poslat jeden balik karpatských zdravotných piluliek ktoré dobre účinkuju každému pre moju manželku, pan Boh jun to odplat prosím čim skor. Ambrosfalva, 14 tého novembra 1905. *Michal Vída.*

V. l'actený Pane lekárnik Friedrich v Prosím zašlite mi Malackách! Jeden batíček Vašich karpatských zdravotných piluliek pre moju manželku ktoré už jedniu upotrebovala a po upotrebovaní prestalo její hlavy boleni a její žaludok počal trávit a trus z nej lahko šiel. Teda v ás eše srdečné prosím za tzhé : aslaný necíť Vani da Pan Boh milostivý eše clouhí žiti na tomto svete aby sítá ozcy k vani se utskajicim mohli pomahati.
V dolních Drškovcaen 1 ho decembra 1905. *Antal Rédeky zolnik.*

Blahorodý Pane! Pošlite mi zase obratom pošty jeden balíček karpatských zdravotných piluliek chirečních čim zajricheji. Necht ten milostivý Boh vas olhe roky zdržuje v dobom zdraví aby iste mohli pomahat nemocným s vašimi vytečnými pilulkami. Se srdečným pozdravom a hlbou uctú značím sa vč Vidnej odra 22 tého novembra 1905. *Stefan Sančik.*

Velactený Pane lekárnik v Malackách! Prosím zašlite z vašich viborných karpatských piluliek je en balíček se 6 skatulkami na dobrohu ktoré mi od hlavy tolení a čaluuka dobre účinkovaly. Zostavam se srdočnim pízdramem. Arva Erdök 26 tého decembra 1905. *Jan Chudoba.*

Velactený Pane Lekárnik! Prosím, pošlite mi tri baliky karpatské zdravotné pilulky za týchto 6-70 k. — Mnoho vďaka som Vám podlžen, za Vaše znamenité pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účinkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pan Boh dá zdravia, aby Ste mohli ešte mnohých sprostít od všelijakých nemocí. Srdečne Vas pozdravujem. Nemešany, 17. jan. 1902. *Ján Urbán.*

Velactený pane lekárnik!
Prosím zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovaly. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondřej Novák, roľník, č. 17.

Ctený Pane! Žiadam Vás, zašlite mi jeden balik Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na mój žalúdok vel'ku bol'ast' a mnoho penazi som utratil a s ničím som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať Vaše pilulky. Tak nech vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo naju'alejš slúžiť ubohému nemocnému ľudu. Vo Vel'kej Bytci, da 18. okt. 1898. S uctou Jan Horak.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Friedrichovi v. Malackách.
Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už vel'a veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barande, dna 16. dec. 1897. So zvláštnou uctou. Vincent Veg, farár.

Blahorodý Pane!
Znovu prosím jeden balíček z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na ozaj podivuhodne účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpim už na žalúdok V Eleku, dna 16. dec. 1897. S uctou Michal Hammer.

Ctený p. lekárnik!
Ráčeťe mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslat', ktoré tak výsledne účinkovaly na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hocomu odporúčať. V Apáth-Maróthe, dna 11. dec. 1897. S uctou Michal Kuzma.

Velactený pane Friedrich!
Vaše výborné pilulky zdravotné sú veľmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne vel'mi dobre účinkovali, začo Vám srdečne ďakujem. Nech Vás pan Boh živý, že by ste ešte na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc utiekajúcim pomahat mohli. Pošlite pre moju susedu päť balíčkov na dobier s dobierku Ondřej Vallo, roľník v Báč-Laliti dna 5. januara 1904.

Ctený Pane!
Už viac rokov trpím na bolenie hlavy atd. a nič mi nepomáhalo ako len vaše vzácne zdravotné pilulky mňa úplne uzdravili. Tak Vás laskave prosím, sašlite mne ešto dva baličky z vašich karpatských piluliek. Nechcem totiž, aby v mojom dome nikdy nechýbali. Nech Vas Pan Boh živý, s uctou, Andrej Svehik v Tek. Lovci dna 25-ho augustu 1903.

Velactený pane lekárnik! Ako som ja Vaše výborné zdravotné pilulky, rozšíril, že sú užitočne každému chorému človeku ako aj mojej sestre Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz a druhému môžem Vaše zdravotné pilulky odporúčať. Tak prosím zas o zaslanie dvoch balíčkov z Vašich piluliek karpatských. S hlbokou uctou Juraj Lenko, Predný v Liptovskom. Sv. Mikuláší dna 6-ho Oktobra 1903.

Choroby žalúdka

najčastej predchádzajú ako zanedbané následky neporiadneho trávenia a zjavujú sa ako nechuf k jedeniu, bezsnosť, tláčenie, záha, žalúdočné krče, zdutie, hnušoba, jedli, hlavy bôl, kašeľ s výhonom, bledosť, žltavka, kolika atď. Nehody tieto často celkom podkopu zdravie jestli sa proti ným neurazíme. Proti všetkým nemociam žalúdočným najlepším liekom dokázaly sa byť pod svetochrným menom **Maria Cellenských** kvapiek žalúdočových

Brádi-ho kvapky žalúdočné

ktoré podporujú chuť k jedeniu, žalúdok posilňujú a vlasnosťou ľahkého prehnania su najvýbornejšie.

Tisíce listin uznania a vďakov!

Pri kúpe v lekárňach treba vylučne Brádi-ho žalúdočné kvapky pýtať a netreba sa dať nahovoriť ku iným liekom. Pozor nám treba dávať na červené zaobalenie na ktorom vidaf obraz Marie ako ochrannú známku a podpis dorabateľa.

Pred napodobninami sa tak za chrániť keď si objednáme liek u dorabateľa:

K. Brádi-ho lekárň

«**Ku Kráľovi Uhorska**

Wien, I., Fleischmarkt 2.

Pri predbežnom doposlani 5 kor. posielame 6 fliašiek alebo za kor. 4.50 3 deplované fliašky franko.

Úpravu na žiadosť pošleme zdarma. 296

e. Brády

30 dni na próbu

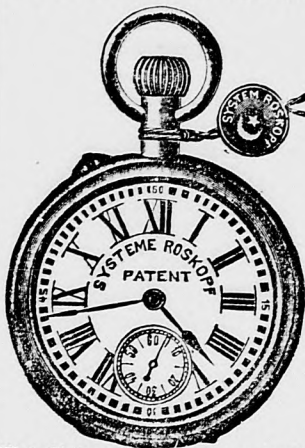
posielam za zl. 2.75, spoctovou dobiereku moje opravdivé solingen stroje k strihaniu vlasov a b-hom 30 dni na žiadost penaze navratim. Stroj tento je z najfajnejšej ocele s tromi hrebenami ku trojakému strihaniu vlasov, penaze čo stojí nanradia sa pri defoch za 1/4 roka. Najlepší druh s okrytým perom zl. 3.- Veľký druh so zapusteným perom pre holičov zl. 3.75. Stroj k strihaniu brady zl. 2.50. Stroj k rezaniu vlasov konov, psov alebo dobitku zl. 2.25. Stroj k holeniu zl. 2.- Britvy zl. 1.50. Dopisielanie spoctovou dobiereku. **Dom dopisielanio LEO LATE-NER, Wien, I/43, Wollzeile 81.** Cennik na žiadost zdarma.

Dom do arendy sa dá.

Vo Velkých Bělících (nitrianska st) na hradskej ceste jedon celkom nový z palenej tehly stavany a skridlicou pokryty pánsky dom dá sa do arendy, a hneď aj obivany byt može. Su v ňom 4 pekne izby, jedna predizba, kuchyna, komora, gánek 1 masal a zahrada. Vobci je železnična stacia pošta a telegraf, a pri o ci sú Malobélické teple kúpele. Podmienky navleko-bélíckej počte dozvedet sa možno.

6 mesiacov na probu!

Osem mesiacov kredit! Celkom zdarma!

a podobné jarmočné reklamy svetochrna firma moja k odporúčaniu nepotrebuje. Ta už od rokov rozposielam k úplnej spokojnosti odberateľom mojim moje pôvodne amerického antimagnetického systému

Roskopf Patent Anker Remontoir hodinky číslo 99.

s plombou v čiernej farbe s ocelovou, alebo niklovou pokrývkou, s patent-email ciferblatom 36 hodiu chodby, poriadne preskúmané s 3 ročnou zárukou v tobolke z jeleňovej kože s niklovou retiazkou a s ovesníkom za K 4.- Tri kúsky K 11.50; 6 kúskov K 22.50.

Tiezodinky s duplvanou pokrývkou K 6.80. Lacné Roskopf systému hodinky bez plomby ako ich mali hodinári a sklepári predávajú kus za K 3.- Penaze zpátky prijmam, alebo tovar v dobrom stave vymieňam aj po 6 mesiacoch. Rozposielanie stáva sas počtovou dobiereku, alebo pri predbežnom doposlani penazi kroz prvú dielnu hodinarsku

HANNS KONRAD

= Brux 1542. (Čechy). =

c. k. úradne prisahaný sacmajster, vyznačený c. k. orlem riše. zlatými a striebornými medailami výsteav a 100.000 listinami uznania zo všetkých koncín sveta. — Cenniky s bohatými vyše 1000 vyobrazeniami na žiadost posielaju sa franko a zdarma.

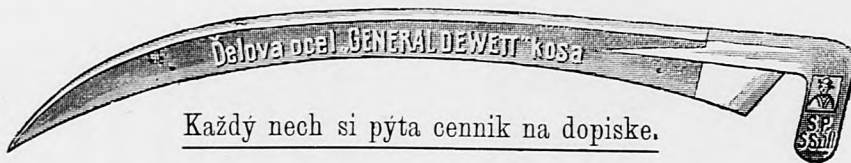
Len k 4. — s retiazkou s tobolkou.

Ochranná známka.

Darmo

pošle bárkomu obrázkový cennik svetochrných.

Každý nech si pýta cennik na dopiske.

General Dewett kanonociele kôs

PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochrných kôs.

Z viacej tisíc listin uznania a poďakovania uverejnujem nasledujúce:

Blahorodý Pane! Věul po žatve dávam Vám na známosť, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdržal, a dokázaly sa čo najvýbornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Váš ctiteľ
Ján Kis Máté
obyvateľ k.-sz.-martonsky.

Glenn Firma! S predmetami onekdy objednanými som veľmi bol spokojný. Prosim etenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obratom počty a s dobiereku. S učtou
Stefan Peringer,
Budapest, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kosity som v poriadku dostal a sme s nimi veľmi spokojní. Prv som Vám nepisal, věul ale keď všetky 36 kusy su vyprobované dávam Vám na známosť, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarili. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielat mohli bo my v našej obci iný kosity viac potrebovať nebudeme. Nech Vás Boh živi. Eberndort. S učtou
Alexander Varga, strojný kováč.

Blahorodý Pan Pavel Sohr! S dôverou obraciam sa ku Blahorodému Panu a prosim z tých dobrých

«General Dewett»-kôs 16 90-cmtrových kusov, nech su čím tenšie a tuhšie. Chvála Bohu, tie čo ste vlni postal sa všetky podarili a něho druhu kosity nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett»-kosam. Toto je tá najlepšia kosa na svete. Pekne prosim račte mi teraz priam tak dobých ako vlni poslať. Útam sa že v našej obci nebudu viac potrebovať iných ako sú «General Dewett»-kosity. V našom chotari čvendži už 37 «General Dewett»-kôs. Věul prosim račte mi zas 16 kusov kôs poslať a 20 kladiviek tak dobých ako sú kosity s počtovou dobiereku. a. t. d. Garam-Vezekény. S učtou
Ján Varga Tóth.

Ctený Pane! S Vašími kosami čo ste nám minulého mesiaca poslali veľmi sme spokojní, za čo Vám prajeme zdravia a sily. Kis-Jaranovác, Stolica Belovar, o. p. Grubicsnapolaj.

Alexander Keresmár, Ján Gáspár, Marcsák Mitár, Ludvík Seibert, Michal Seibert, Petar Radukics, Michal Kiss, Marcsák Sana, Nikola Csirkics.

Ctený Pane! Mám tú česť dať Vám na vedomie, že poslane kosity su všetky znamenité a prijmite za to naše najväčšie vďaky. Budúce len od

Vas budeme potrebné kosity donášať. Székelyhid, Stolica Bihar. S učtou

Alexander Kopányi, Josef Kolotár, Alexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorodý Pán Sohr! Už som celkom zabudnul povďačnosť a vďaky vysloviť za kosity vlni doposlane. V mene všetkých vyslovujem vďaky Panu Sohrovi bo tak kosity, ako osielky a dva páry nákoviek veľmi sa podarili čomu sa veľmi tešime. A prosime Boha aby Pána Sohru udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac ľudom poslužil mohol dobrými kosami. Ste nodný pochvaly Szilvás-Ujfalú.
Kalman Hajduczy, stolársky majster.

Velactený Pane! Teším sa že Vám možem na vedomie dať, že kosity vypadly k najväčšej spokojnosti našej tak patriace ku nym osielky. Ja odporúčam každému gazdovi, čo potrebuje dobrú kosu, aby si taku len u Vás a to «General Dewett»-kosu zaopatril. Útam sa že na jar aspon 100 kusov objednam, bo medzi posianymu 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vašu kosu si preto každý väži, napodobnenu ale chráni sa ako čert svätenej vody.
Ó-Verbász, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).
S pozdravom ctiteľ
Fridrich Preitenbach.

